

**НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені О. О. Богомольця**

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я
ТА ПРОФІЛАКТИЧНОЇ МЕДИЦИНИ**

**ЗБІРКА МАТЕРІАЛІВ
студентської науково-практичної конференції**

*Інноваційні підходи у наукових дослідженнях у сфері
громадського здоров'я та профілактичної медицини:
досягнення та перспективи*

Київ – 2025

зв'язку слід ставитися з обережністю. Однак, якщо припустити, що кількість самогубств здорових людей складає незначну долю коефіцієнта, можна говорити про те, що дійсно низка психічних хвороб підвищує ризики суїцидальної поведінки. Необхідно також звернути увагу, що показник позитивного кореляційного зв'язку в даному випадку знаходиться на межі між слабкою та середньою силами кореляції.

ВИСНОВОК: СКС від самогубств та самоушкоджень корелює із захворюваністю на психічні хвороби, кількістю випадків алкогольних психозів та чисельністю осіб, що перебувають у психіатричних стаціонарах 365+ днів. З огляду на отримані дані можна рекомендувати для системи громадського здоров'я створити систему прогнозування та профілактики потенційного здійснення самогубств, організувати заходи, спрямовані на зміцнення психічного здоров'я населення.

ПРОФІЛАКТИКА НЕІНФЕКЦІЙНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ СЕРЕД НАСЕЛЕННЯ МЕГАПОЛІСУ ЯК АКТУАЛЬНА ПРОБЛЕМА СЬОГОДЕННЯ

Олена ПРОРОК, Людмила ГАЛІЄНКО
Здобувач вищої освіти II курсу ННІГЗПМ
Науковий керівник: д. мед. н., доцентка

Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Загальновідомо, що в умовах сьогодення світ стикається з багатьма викликами та загрозами для здоров'я: від спалахів захворювань, яким можна запобігти за допомогою вакцин, зростання резистентності збудників до ліків, епідемічного поширення ожиріння та гіподинамії, до забруднення довкілля, зміни клімату, епідемії неінфекційних захворювань (НІЗ), надзвичайних ситуацій, збройних конфліктів та численних гуманітарних криз.

Сучасна тенденція до глобальної урбанізації, зростання чисельності мегаполісів та створення агломерацій значною мірою загострила проблему збереження здоров'я міського населення через невпинне збільшення поширеності як НІЗ, так і інфекційних захворювань.

У більшості країн, у т. ч. в Україні, спостерігається зростання поширеності НІЗ, що є однією з найсерйозніших загроз для здоров'я людей, особливо в умовах мегаполісів. За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ) ці захворювання, зокрема хвороби системи кровообігу, діабет, злякисні новоутворення, хронічні обструктивні захворювання легень та інші, формують основу глобальної епідемії НІЗ у світі, погіршують якість життя, призводять до інвалідності пацієнтів і роблять найбільш значний внесок у структуру смертності населення. Так, за статистичними даними НІЗ щороку стають причиною смерті понад 41 млн людей, що становить 71% усіх смертей у глобальному вимірі.

Міжнародним досвідом доведено, що така ситуація значною мірою пов'язана з епідемічним поширенням чинників ризику розвитку НІЗ: зокрема, тютюнопаління, нездорового споживання алкоголю, гіподинамії, артеріальної гіпертензії, надмірної маси тіла, зловживання сіллю, тощо. Крім того, зростання урбанізації супроводжується змінами екологічної ситуації, соціально-економічними трансформаціями, а також впливом нездорового способу життя мешканців мегаполісів на стан їхнього здоров'я.

Переконливо доведено, що забруднення повітря у великих містах є чинником ризику розвитку респіраторних захворювань і хвороб системи кровообігу, а постійний шум, транспортний хаос, перевантаженість міської інфраструктури та відсутність або брак паркових та рекреаційних зон сприяють розвитку хронічного стресу, що може слугувати тригером розвитку хвороб системи кровообігу, психічних розладів тощо. Нездоровий спосіб життя населення виступає одним із головних факторів, що формують ризик розвитку хронічних захворювань, у т.ч., недостатня фізична

активність, незбалансоване харчування, вживання алкоголю та тютюнопаління є ключовими модифікованими ризиками.

Таким чином, поширеність НІЗ в умовах мегаполісу суттєво зростає внаслідок негативних впливів стрімкої урбанізації, а також таких інших змін, зокрема, постійного стресу в роботі та побуті, нездорового способу життя, нерідко – обмеженого доступу до медичних послуг, тощо.

Міжнародний та національний досвід засвідчили успішність вирішення цієї проблеми шляхом розробки та реалізації відповідних комплексних профілактичних програм та проєктів, які поєднують освітні ініціативи, наукові дослідження та співпрацю з місцевими громадами. Важливим кроком для поліпшення стану здоров'я населення мегаполісів є реалізація профілактичних програм, що враховують особливості способу життя в мегаполісах.

Глобальний план дій ВООЗ щодо профілактики неінфекційних захворювань (НІЗ) і боротьби з ними на 2013–2020 рр., продовжений до 2030 р., став логічним продовженням зобов'язань, взятих світовими лідерами в Політичній декларації ООН щодо профілактики НІЗ і боротьби з ними, яка визнає головну відповідальність урядів за вирішення проблем, пов'язаних з НІЗ, і підкреслює важливість міжнародної співпраці для підтримки національних зусиль на рівні країн.

Знаковою подією в Україні було затвердження у 2018 році Національного плану заходів щодо неінфекційних захворювань для досягнення глобальних цілей сталого розвитку. Цей План, спрямований на зниження рівня смертності та захворюваності від НІЗ, підкреслює необхідність впровадження сучасних профілактичних програм, які ґрунтуються на міжсекторальних засадах, що передбачає співпрацю між усіма причетними секторами та відомствами, у т. ч. закладами охорони здоров'я, фахівцями громадського здоров'я, владними структурами різного рівня, громадськими організаціями, та охоплюють всі верстви населення, включаючи мешканців мегаполісів.

Широкі перспективи у дієвій протидії епідемії НІЗ в Україні розкриває Закон України про систему громадського здоров'я, яким визначено засади проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи, комунікації та соціальної мобілізації в інтересах здоров'я та благополуччя населення, а також пріоритетні комплексні заходи для контролю та профілактики інфекційних і неінфекційних хвороб щодо покращення стану здоров'я населення та епідемічної ситуації в Україні.

СТРАТЕГІЇ БОРОТЬБИ З АМР В РАМКАХ ПІДХОДУ «ЄДИНЕ ЗДОРОВ'Я»

Ірина СЕРОШТАН, Тетяна ГРУЗЄВА
*Здобувач вищої освіти II курсу ННІГЗПМ
Науковий керівник: д. мед. н., професорка*

Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Резистентність збудників інфекційних хвороб до антимікробних препаратів (АМР) є однією з найбільших проблем охорони здоров'я. Всесвітньою організацією охорони здоров'я (ВООЗ) це явище віднесено до десяти основних загроз людству. Дані глобальної статистики свідчать, що майже 5 млн смертей у 2019 р. були пов'язані з АМР, а 1,3 млн смертей були безпосередньо спричинені нею. У Європейському регіоні ВООЗ АМР безпосередньо обумовлює 133 тис. смертей щороку та 541 тис. смертей опосередковано. Економічні оцінки показують, що потреба у фінансових ресурсах для подолання наслідків АМР у світі до 2050 р. може зрости до 1 трлн дол. США. У Європі щорічно на це витрачається – 11,7 млрд євро через витрати на охорону здоров'я та зниження продуктивності робочої сили. АМР несе загрозу глобальному здоров'ю, продовольчій безпеці, досягненню Цілей сталого розвитку до 2030 р., має негативні наслідки для здоров'я людей, тварин і рослин.